

Чим је отворена балканска сезона пописа, инвентарисање људи и добара послужило је као нов повод регионалним чаркама које ће несумњиво онерасположити бирократе у ЕУ.

Пописује се у Хрватској, Црној Гори и на Косову. Редовно пребројавање у првој години деценије у Србији и Македонији одложено је за јесен, док га по свему судећи у Босни и Херцеговини ове године неће бити иако је то један од услова за њен европски пут.

Како то у овим крајевима обично бива, и пописи су, из ових или оних разлога, политизовани. Некако ми се наметнуло да више пажње посветим рефлексцијама које статистика оставља на односе Србије и Црне Горе.

Попис подно брда, а крај мора, унео је подоста немира међу тамошње србисте и дукљанце. Страсти није стишала ни првоаприлска шала подгоричких „Вијести” које су објавле да је српска певачица Светлана Ражнатовић затражила црногорско држављанство.

Није случајно поменуто држављанство, јер је велику прашину подигао случај лидера црногорске Народне странке Предрага Поповића, коме су одузети држављанство Црне Горе и сва лична документа јер има држављанство Србије.

Политизујући попис, Поповић је тврдио да се ради о политичком прогону и притиску на Србе у Црној Гори уочи пописа. Његовим примером – захтева за српским држављанством – повео се и председник Демократске српске странке Ранко Кадиф који такође говори о „терору” над српским народом.

Зашто је Поповић уопште тражио држављанство Србије, које је стекао 2007, када је знао да према црногорском закону двојно држављанство не могу да имају њени грађани који су држављанство друге државе стекли после проглашења независности 3. јуна 2006,

осим у случају постојања уговора о двојном држављанству.

Зашто му, с друге стране, подгоричке власти нису одузеле држављанство раније већ баш у предечерје пописа? Чему латинична званична пропаганда која људима сугерише како да се национално изјасне и иритира Србе?

„У недостатку националне државе” укључени су и црногорски Бошњаци. Цитирајући узвишеног Алаха који у Кур’ану Часном поручује: „О вјерници, за себе сте одговорни...”, реис-ул-улема Мустафа Церих из Сарајева и муфтија санџачки Муамер Зукорлић из Новог Пазара позивају их да „одлучно упишу”: националност – Бошњак, вера – ислам, језик – босански.

Књаз Никола је то боље радио. Да би придобио лојалност албанских племена, добровољно је променио црногорску заставу избацујући крст претварајући је у Албанцима прихватљивију тробојку.

Лојалност Срба у Црној Гори је данас проблематична категорија. Многи би зато да имају и српски пасош, али то једноставно није могуће. Не бар легално.

Легитимно је право Поповића да тражи измену црногорског Закона о држављанству. Па, ако се промени, ако се Београд и Подгорица договоре јер је питање двојног држављанства један од услова Европске комисије да Црна Гора добије датум приступних преговора за чланство у ЕУ, онда затражи и држављанство Србије.

Док је закон важећи, Поповић је морао да зна шта следи. Један пасош мора да врати.

Све би ово била тема расправа унутар рама црногорске унутрашње политике, али проблем се раздражљиво прелива на ову страну границе наслањајући се на конфликтне тачке у односима Београда и Подгорице – од ангажмана српских академика, спорова које води Српска православна црква до београдских уџбеника који све Црногорце представљају као „део српства које је историја раздвојила од матице”.

Уместо поштовања закона државе у којој живе, разни Поповићи у Црној Гори очекују заштиту матице у Београду, од овдашњих националистичких сањара који не могу да се помире са чињеницом да је Црна Гора суверена и независна држава.

Морам да признам да ми је поприлично дојадило да се разни Срби ван Србије – зарад својих приватних политичких каријера – поигравају српством у државама у којима живе. Па када добију пацке онда попут Калимера вичу „Неправда” и траже да их Београд заштити.

Тако произведу успаљена реаговања на сајтовима попут „Нове српске политичке мисли” која ратоборно избацују захтеве да се власти у Подгорици одмах казне.

Ни Борис Тадић није успео да одоли. Иако у Србији нема пописа, што би значило ни повода за оглашавање на ову тему, председник је, непозван, све грађане земаља региона у којима се одржава попис позвао да се у складу са савременим европским стандардима и вредностима слободно изјасне о својој националној, језичкој и верској припадности.

И патријарх Иринеј се обратио свим верницима припадницима српског народа позивајући их да се на попису „изјасне слободно као Срби православне вере”?

Разумем потребу, чак и моралну или сваку другу обавезу Београда да се, у складу са међународним правом, брине о Србима преко граница. Не разумем зашто се Београд, што би мангупи рекли „прима ко Сомалијац на брашно”. Зашто себи допушта да га свако увуче у прекограничне расправе које кваре међудржавне односе.

Београд не сме да упадне у замке које му се, свесно или нехотично, подмећу по Црној Гори, Босни и Херцеговини, Хрватској, Македонији. Не сме да допусти да се манипулише Србијом и српством.

Србија не сме да се меша – уколико заиста жели боље односе са Црном Гором. Распиривање сукоба и повећање преограничне тензије сувише је скупа цена у временима када ЕУ од нас очекује разрешење регионалних проблема.

А могуће да грешим. И то озбиљно. Шта ако Поповићева провокација са држављанством није егзибиција његовог приватног политичког дискурса већ део пропаганде Србије да се што више грађана изјасне као Срби.

„Како би се њихов број потом користио као полуга у остваривању различитих амбиција званичног Београда”, коментарише Радио слободна Европа. Како би бројчаном надмоћи потврдили да смо „лидери у региону”, додао бих.

Шта ако Београду баш требају Поповићи по Црној Гори да би током кампање пребројавања добио прилику да испољи своје незадовољство политичким положајем Срба.

Можда зато „Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне држава и Срба у региону”, коју је Влада у Београду прихватила овог фебруара, констатује да је неопходно дати држављанство свим припадницима српског народа који то желе.

Зашто Србија нуди држављанство грађанима Црне Горе који се изјашњавају као Срби, иако ти људи немају пребивалиште у Србији, нити често имају икакве везе са Србијом?

Српска власт као да хоће да поводом пописа у суседству оживи замрле идеје историје. Српска црква користи их за ново директно уплитање у политичка питања, укључујући и она преко граница Србије.

Зашто се у Србији државне и световне вође удруженим снагама толико бринуоко изјашњавања сународника у суседним државама? Зар то није политика која пре води заоштравању него помирењу? Шта ће на ово рећи Брисел?

„Не помагајте, браћо, изгибосмо!”, огорчено је српском премијеру поручио српски представник у Влади Хрватске и њен потпредседник Слободан Узелац додајући да се хрватски Срби најбоље старају о свом положају.

(Политика)